

František Březina - ředitel ZVT České státní spořitelny

1. Stručně úvodem

Česká státní spořitelna (ČSTSP) je velmi významnou organizací čs. finanční a úvěrové soustavy. Je plně automatizovaným peněžním ústavem, který zodpovědně zajišťuje rozsáhlé vkladové, půjčkové a ostatní služby. Pro financování dalšího rozvoje a intenzifikace čs. ekonomiky zabezpečuje více než 173 miliard Kčs vnitřních peněžních zdrojů, tudíž podstatnou část celospolečenského úvěrového fondu. V roce 1955 bylo v ČSTSP zpracováno 31 milionů peněžních operací, v roce 1987 však tento objem vzrostl již na 120 milionů operací. Toto dynamické zvýšení výkonnosti umožnila náležitě připravená a důsledně realizovaná výstavba automatizovaného systému řízení.

2. Nástin dosavadního uplatňování výpočetní techniky v ČSTSP

Do roku 1967 se v ČSTSP používaly jen prostředky malé a střední mechanizace, z nichž nejvýznamnější byly účtovací stroje Optima a Astra. Na rozdíl od převážné většiny jiných velkých čs. organizací zde nedošlo k nasazení strojů na děrné štítky a přešlo se z účtovacích strojů přímo na počítače (s krátkou etapou přípravou vstupů děrnopáskovými prostředky).

V roce 1966 byly provedeny základní přípravy na automatizované zpracování. Představa byla taková, že počítač ICT 1905, který byl v provozu v SBČS, zvládne svou kapacitou nejen vlastní úlohy banky, ale i úlohy spořitelny. K této představě sváděla i skutečnost, že počítač banky byl instalován v Praze v téže budově, kde bylo a dodnes je generální ředitelství spořitelny.

Pracovníci spořitelny připravili v roce 1967 programy automatizace cestovních vkladních knížek, které po převodu 740 000 účtů byly v roce 1968 realizovány na uvedeném počítači SBČS, stejně jako v letech 1968-1971 programová příprava a realizace automatizace půjček pro 1 300 000 účtů. Velmi brzy se ukázalo, že počítač banky nebude schopen zvládnout potřeby automatizace SBČS, natož z hlediska rozsahu provozu služeb mnohem širší potřeby České státní spořitelny. Zpracování se proto realizovalo i u dalších organizací, které byly vybaveny počítači ICT, resp. ICL. Celkem se agendy ČSTSP zpracovávaly až do roku 1973-74 např. v ČKD Praha, SKODA Plzeň, OSAM Praha a v některých dalších.

Rozsah potřeb vzrůstal s postupujícími převody agend, které byly od počátku připravovány pro počítačové zpracování, ne jako prosté zachycování stavů (účetnictví), ale s řadou správních bezpečnostních a řídicích prvků, které významně šetřily pracovníky. Konečně v té době to byla životní nutnost pro možnost dalšího plnění společenského významu spořitelny.

Bylo tedy brzy prokázáno, že ČSTSP musí mít vlastní počítače. Vedení generálního ředitelství spořitelny rozhodlo vybudovat nejdříve výpočetní středisko v Praze a vybavit je dvojicí počítačů Tesla 200. Podařilo se to poměrně rychle. Provoz tohoto výpočetního střediska byl zahájen již v roce 1972. Výběrem pracovníků z provozu spořitelny a jejich rekvalifikací se podařilo vytvořit programátorskou skupinu, která zabezpečila přepracování progra-

mového vybavení některých úloh. Nejprve tedy byly na počítače Tesla 200 převedeny úlohy z počítačů ICT - ICL, později již na vlastní technice započalo zpracování vkladů na vkladních knížkách malých poboček a jednatelství atd. Podle založené koncepce automatizace provozu ČSTSP pokračovala.

V roce 1975 bylo vybudováno výpočetní středisko v Brně vybavené dvěma počítači EC 1040. V tomto roce zároveň započalo též vybavování útvarů pro přípravu dat víceklávesnicovými systémy pro přímý záznam dat na magnetickou pásku Redifon, které bylo dokončeno pro omezené možnosti devizových prostředků až v roce 1980. V roce 1975 došlo také pro další možnosti rozšíření automatizace k velmi významnému kroku, zahájení využívání mikrofilmových výstupů, které v podmínkách centralizovaného zpracování bylo rozhodující pro další (vůbec možný) postup automatizace. Také v tomto roce došlo k instalaci několika přepážkových strojů Olivetti. Významnost tohoto kroku byla především v tom, že zabezpečovaly strojové zápisy do vkladních knížek a zároveň zabezpečovaly výstup (sice jen na děrnou pásku) do centrálního zpracování.

V letech 1975 až 1977 byla zavedena automatizace vkladů na vkladních knížkách všech krajských a okresních ústředí a velkých poboček. Technicky, s dalšími důsledky v úspoře lidské práce, bylo významné i zahájení sběru dat optickým čtecím zařízením SCANDATA (typu OCR B, pořizovaným na sečítacích strojích z NDR). O rozsahu vypovídá, že šlo o více jak 3 000 strojů.

V letech 1978-1983 bylo zavedeno zpracování sporožirových účtů, statistik a běžných účtů občanů i organizací a tak byla dokončena automatizace provozu rozhodujících služeb. V roce 1979 bylo vybudováno třetí výpočetní středisko v Jihlavě, vybavené dvěma z posledních počítačů Tesla 300. V roce 1981 byla zavedena automatizace finančního účetnictví.

V letech 1982-1983 byly počítače Tesla 200 v Praze nahrazeny počítači EC 1055 a byl zahájen postupný přechod z mikrofilmových výstupů na mikrofišové. Dvě tiskárny MEMOREX po více jak desetiletém využívání postupně vystřídaly tiskárny COM/NCR s duplikátory a na nich došlo zároveň k dalšímu rozšíření informačních výstupů z nových agend, ale i k záměně některých tiskových výstupů.

V roce 1986 byla dokončena výstavba nové účelové provozní budovy výpočetního střediska v Brně. Dva počítače EC 1040, dříve pracující v budově oblastního závodu, byly nahrazeny dvěma počítači EC 1055M. Ve stejné době došlo k instalaci prvních přepážkových terminálů v Praze, čímž byla zahájena nová etapa automatizace přepážek vkladových služeb.

V roce 1987 byly dva počítače Tesla 300 ve výpočetním středisku Jihlava nahrazeny jedním počítačem EC 1055M, byl ukončen přechod výlučně na mikrofiše a zahájena expedice výpisů sporožirových účtů na automatických obálkových linkách od firmy Postalia.

3. Stručná charakteristika dosažených výsledků

Od telegrafického a neúplného přehledu přejdeme nyní ke krátkému zamyšlení nad automatizací v ČSTSP.

Pro automatizované zpracování spořitelních agend začal rok "0" před dvaceti lety, v roce 1968. V současné době je Česká státní spořitelna plně automatizovaným peněžním ústavem, lépe řečeno - její provoz podporuje plná automatizace všech spořitelních agend a celý provoz je na automatizovaném zpracování a jeho ažurité plně závislý.

V současné době jsou v podstatě vyčerpány extenzivní možnosti rozvoje automatizace, související s dosavadním, převážně centrálním zpracováním ve třech velkých výpočetních střediscích ZVT ČSTSP, významně doplňovaných čtvrtým, kde jsou soustředěny programová a technická péče o systémy tzv. vstupů a výstupů - REDIFONY, pracující v oblastních závodech, a specifická technika, jako je optické snímání dat a mikrořísňové výstupy, spolu s technickou péčí o přepážkové terminálové systémy s minipočítači (výrobky NDR) pracující na území Prahy.

Na programu dne i budoucích let je nyní úkol stávající výpočetní techniku a na ni navazující organizační techniku v ČSTSP postupně inovovat. Přitom zejména intenzifikovat automatizované systémy řízení ČSTSP a výpočetní technikou dále zvýšit produktivitu jí samotné i celé ČSTSP.

Jakými cestami, s jakými úspěchy a nezdary došla automatizace v ČSTSP k dnešní své podobě a funkcím? Lze odpovědět lakonicky: postupně. V rámci daných možností, podřízena spořitelním službám. Podřízena racionalizačním programům. Jako "nejmladší dítě" letitých spořitelních agend, nebylo nijak hýčkáno. Počet již uvedených zpracovaných 31 milionů peněžních operací v r. 1955 vzrostl v roce 1987 čtyřnásobně a dosáhl úrovně 120 000 000 operací za rok, v podstatě bez nárůstu administrativních sil. Přitom existují poměrně přesné a pečlivě prověřované normativy výkonů spořitelních činností ve službách občanům. Tím byla vždy dána požadovaná "míra přínosů" v jednotlivých etapách automatizace předtím, než byly uvolněny prostředky na výpočetní techniku s podmínkou jejich návratnosti.

Před dvaceti lety byla jen jediná odpověď na první problém, zda v ČSTSP má být výpočetní technika centralizovaná nebo decentralizovaná: výhodně centralizovaná. Na decentralizovanou, z dnešního hlediska snad bezdiskusní, nebyla v té době ani vhodná technika, a zejména ani peníze. Agendové nasazení v ucelených etapách decentralizované bylo v určené době nereálné, ale automatizace nezbytná. Úspěšně funguje (a musí) dodnes. Samozřejmě dnes je již značně jiná než na začátku. Došlo a dále průběžně dochází k rozsáhlé integraci ve vertikále i v horizontálním směru. Významně roste potřeba technického, programového a bohužel nutně i organizačního zabezpečení dosavadních integračních tendencí. Proč, k tomu ještě později.

Druhý problém spočíval v tom, zda výpočetní techniku instalovat najednou, nebo po etapách a jakých. Ze začátku se zdálo, že je to jedno. Nasazování a využívání bylo však nutné řídit systematicky. Přitom potřebné technické prostředky na jednorázové nasazení nebyly ani na trhu k dispozici, ani jejich krytí nebylo snadné. Ale především vedením přijaté změny v organizaci práce na přepážkách i v jejich zázemí principiálně ovlivnily nasazení výpočetní techniky v ucelených etapách.

Z dlouholeté zkušenosti s vývojem automatizace v ČSTSP vyplynulo několik poučení, nebo potvrzení - ne vždy a všude přijímaných zázorů: nebyl to pověstný lidský faktor u spořitelních pracovníků zejména na přepážkách, kteří museli v důsledku rozvoje automatizace své pracovní postupy měnit, který by měl být limitujícím činitelem dalšího rozvoje. Spíše naopak: přináší urychlení a usnadnění práce v provozovaných službách.

Limitujícím činitelem byla a je používaná technika zpracování dat, stupeň a včasnost technického vybavení. Jejich jednota a kontinuita, jak z hlediska koncepčních úvah, tak z hlediska ope-

rativních potřeb provozu. Tyto bariéry jsme překonávali, ne však vždy včas, úplně nebo účelně. Nekoncepční, i když poučná, byla instalace přepážkových strojů Olivetti. Postupný nákup záznamníků Redifon sice sjednotil dodavatele, ale v časovém rozptylu nikoli typy. Stroje na záznam provozních dat pro optické snímání se musejí postupně stahovat z provozu pro další nezajištění výroby v NDR. Poslední zatím výlučně orientace na specializovanou bankovní výpočetní techniku z NDR ukazuje dva nežádoucí důsledky. Kromě známých důsledků pro peněžnictví nevyhovující technické spolehlivosti, byla od nabídek dodávána s několikaletým zpožděním. Než mohla být masově rozšířena, její výroba se zastavuje. Je velmi drahá. Nově nabízená technika není pro spořitelnictví vybavena nezbytnými perifériemi.

Uživatelé výpočetní techniky postupným kontaktem s touto technikou dospěli do úrovně kvalifikovaných kritiků práce lidí od počítačů. Spoluřešitelskou součinností, předpokládanou a do jisté míry nezbytnou, se přes všechnu snahu a provedená opatření nepodařilo dosud zproduktivnit. Je významnou ovlivňovatelkou nejen výsledného efektu, ale bohužel má svůj vliv i na tvůrčí zápal projekčně programového kolektivu.

Jde jen o několik faktorů, které nemohou vyjádřit úplnost problematiky a úsilí, které rozvoj automatizace v České státní spořitelně provázely a provázejí. Jsou zde však shrnující výsledky a některá dřívější i nová rozhodnutí, u kterých je třeba setrvat, případně je aktivně ještě rozšířit, jak je rozvedeno dále.

4. Hlavní závěry pro další postup

Od roku 1971 zajistila automatizace v ČSTSP (ve srovnání s normativy výkonů jednotlivých spořitelních činností ve službách občanům) relativní úsporu přibližně 2 575 pracovníků; 451 v 5.5LP, 968 v 6.5LP a 1 176 v 7.5LP. V použití srovnávacích normativů úspora je třeba pokračovat.

Nelze dělit odpovědnost za výběr a nákup výpočetní techniky a techniky do určité míry na ni navazující, od odpovědnosti za provozování této techniky, a to ani částečně. Proto bylo v roce 1980 rozhodnuto ve vedení ČSTSP správně a praxe to po určitý čas potvrdovala, podle které Závod výpočetní techniky (ZVT) ČSTSP byl zmocněn a v plném rozsahu zabezpečoval v rámci koncepčních návrhů technologický výběr, odběratelskodavatelské vztahy, tj. nákup, přejímání a uvádění do provozu veškeré výpočetní a navazující techniky pro celou ČSTSP a její jednotlivé organizační složky, včetně GR. Předává na jednotlivé organizační složky tu techniku, která má sloužit na úrovni provozu - přepážkovou techniku apod.

Krátká doba zatím uplynula od plánování na cestě k normování programátorských prací. Tato oblast z větší části uplynulých 20 let byla zajišťována překvapivě nízkým procentem počtu programátorů oproti srovnatelným systémům a stejně rozsáhlým úlohám. To bylo dlouhodobě vyrovnáváno rozdílem v produktivitě práce programátorů. Nejdříve analytici-programátoři, bez požadavků objektivizovat podklady a termíny pro programátorské práce k postupné automatizaci jednotlivých spořitelních agend přistupovali sice s nadšením a po více let zvládali vždy nové náročnosti programových funkcí v termínech, rovnajících se jejich nadšení. Jistě to bylo žádoucí, když bylo třeba uživatele získat a rychle, při zahajování úloh i automatizace, předvést výsledky. Nelze z toho však dělat trvalý systém.

Stejně nelze udělat trvalý systém z úkolů - někdy i mocensky v "zájmu provozu" prosazovaných požadavků na dílčí, ale neustálé a početné změny v tak rozsáhlých programech jaké jsou v ČSTSP. Navenek, resp. v provozu ČSTSP, se jednalo o kritiku automatizace. Ve skutečnosti šlo skoro vždy o nedostatky v úplnosti uživatelských zadání o neustálé "zlepšovaci" a velmi málo promyšlené požadavky uživatelů. Musím říci, že jsme se těmto požadavkům více jak polovinu let automatizace v ČSTSP snažili vyhovět. Dospěli jsme však na začátku osmdesátých let k tomu, že realizace "změnových listů" v programech, zadaných ZVT k realizaci, vyžadovala takřka 80 % všech programátorských kapacit. Neuměli jsme tomu dost dobře čelit. To brzdilo značně dlouho především zásadní přepracování skupin úloh - jejich programů tak, aby využívaly příslušný stupeň technických prostředků, které byly postupně k dispozici.

Z nedostatku vlastních řešitelských kapacit, vytížených plně údržbou a dílčím rozvojem automatizace provozu, jsme jen obtížně zvládali i koordinaci typového aplikačního programového vybavení a společných typových prvků v ČSTSP. Uživatelské požadavky na změny, i oprávněné, vyžadují určitou kázeň. Přístup k plánování, řízení a odměňování programátorských prací si proto vyžádal i zásadní změny organizační. Od roku 1987 tuto oblast zabezpečuje samostatný projektový programovací úsek ZVT. V něm je nasazeno celkem 50 z celkového počtu 220 pracovníků ZVT.

Bylo rozhodnuto, že dílčí změny v programech se provádějí v předem plánovaných etapách - časově a obsahově až po dohodě s ředitelem úseku racionalizace a organizace generálního ředitelství, který garantuje celospolečný provoz a ředitelem ZVT, který garantuje automatizované zpracování. Správně rozhodnutí, které zatím bohužel provází řada výjimek. K normování programátorských prací jsme ještě nedospěli. Jsme ale na cestě k němu, a tím i k lepšímu hodnocení jednotlivých pracovníků a programátorských týmů. V ZVT se důsledně používá 36 programátorských termínů, připojených na 5 počítačů EC 1055 a 1055M v Praze, Brně i Jihlavě.

Nyní k současnému stavu a úkolům dalšího rozvoje. Úkoly politické, hospodářské a odborné lze shrnout takto: I po změnách v organizaci peněžních ústavů v ČSSR, které se připravují na devadesátá léta, zůstane Česká státní spořitelna plně automatizovaným peněžním ústavem, který s plnou odpovědností bude zajišťovat rozsáhlé vkladové, půjčkové a ostatní peněžní služby, zabezpečovat odložené dočasně volné vnitřní peněžní zdroje pro celospolečenský úvěrový fond. Půjde o zajištění potřebných úspor obyvatelstva v 8. a 9. SLP a zejména o významnou spoluúčast na rozvoji bezhotovostního platebního styku obyvatelstva a jeho racionalizaci podle usnesení vlády ČSSR č. 17/1987 a vlády ČR č. 59/1987, o nové úlohy úvěrů, jak s nimi počítá program přestavby hospodářského mechanismu, o plnění Státního cílového programu SCP A-08 - aplikace elektroniky ve spořitelnictví.

V současné době má Česká státní spořitelna celkem 2 822 organizačních jednotek na různých úrovních (vč. jednatelství), s celkovým počtem téměř 7 tisíc zaměstnanců, speciální Závod výpočetní techniky v Praze celkem s 220 zaměstnanci, s provozem 3 velkých výpočetních středisek a 1 menšího, s technickou obsluhou decentralizované techniky. Všechna výpočetní střediska pracují ve dvousměnném (uzavřeném a zvláštními režimy chráněném) provozu. Nad rámec dvou směn jsou zajišťovány mimořádné práce. Ve správě Závodu výpočetní techniky je v současné době provozována elektro-

nická technika s navazujícími konfiguracemi v hodnotě okolo 1/2 miliardy Kčs, s 50-60 mil. přímých i nepřímých nákladů ročně.

Využití počítačů (produktivní práce v dávkovém režimu dvousměnného provozu) u 5 počítačů EC 1055 a EC 1055M činilo v roce 1987 ve VS Praha 98,14 %, ve VS Brno 98,53 % a VS Jihlava 88,81 %. Počítače ve VS Praha a Brno jsou spřaženy po dvou, ve VS Jihlava dojde ještě v tomto roce k rozšíření o procesor dalšího 1055M (připojení ke stávajícímu počítači).

Objemy největších agend, které ZVT automatizovaně zpracovával v roce 1987:

Agenda	Počet účtů v mil.	Počet aut. zprac. položek v mil./rok
Vklady na cest. vkl. knížkách	0,438	0,510
Vklady na vkladní knížky	12,612	42,990
Sporožirové účty	1,235	45,186
Běžné účty	0,330	7,036
Půjčky občanům	1,695	19,196
Finanční účetnictví a další	0,011	6,365
C e l k e m	16,321	121,272

Objem bezhotovostních převodů, realizovaných mezi spořitelnou a organizacemi na podkladě úhradových a inkasních médií (Spoje, Slovenská státní spořitelna, SBČS, Multiservis, Interservis, AIS NV, Stavební bytová družstva, Dílo, Státní úřad důchodového zabezpečení atd.) vzrostl jen za rok 1987 oproti roku 1986 o více jak 11 %. Objem sporožira má do příští pětiletky vzrůst na dvojnásobek. Distribuce sběru dat a rozdělování výsledků zpracování na technických nosičích uvnitř i vně spořitelny v současné době zajišťuje již více jak 7 000 ks magnetických médií, vlastní i veřejnou dopravou.

Dálkové přenosy dat jsou připraveny v první etapě mezi jednotlivými VS (která nyní "umí všechno" a mohou být plně zastupitelná nebo plně specializovaná), v další etapě v celé síti ČSTSP.

Je nutné vypořádat se ještě s oblastí některých dosud neautomatizovaných správních činností jejich racionálním řízením. Cestu vidíme v systémovém nasazení osobních počítačů PC na vybrané stupně řízení a jejich účelným využitím od potřebných analytických databank až po uživatelské funkce textové.

Rozhodnout musíme ihned a zcela vážně především v tom, zda se budeme i nadále v 9. a 10. pětiletce orientovat na přepážkovou bankovní techniku z NDR, která je zatím monopolním výrobcem v rámci RVHP, nebo na dosažitelného jiného dodavatele, garantujícího celý systém po dobu alespoň deseti let. Škoda, že žádný náš výrobce na dlouhodobém smluvním principu nemůže podobný rozsah převzít.

5. "Program intenzifikace ASŘ ČSTSP"

Kromě popsaného je v současné době zatím největším opatřením tzv. "Program intenzifikace ASŘ ČSTSP". Je souborem 5 dílčích úkolů, zaměřených na

- racionalizaci obchodních podmínek a pracovních postupů
- inovaci normativu spotřeby času a výkonů
- zpracování systému technickohospodářských normativů
- vytvoření automatizované normativní základny
- racionalizaci programového vybavení.

Program je velmi konkrétní a podrobný (má více jak 270 stran s harmonogramy). Nejvyšší účinnost je možno očekávat od racionalizace peněžně obchodních podmínek (ale i racionalizace z hlediska možnosti automatizovaného zpracovávání agend, k čemuž se dříve ne vždy dostatečně přihlíželo), od racionalizace pracovních postupů (včetně navazujících úprav programového vybavení) a od komplexního zefektivnění současného systému automatizovaného zpracování a jeho dalšího rozšíření.

Opatřením na pomoc zdokonalení vnitřních organizačních struktur ČSTSP, racionalizace řízení a administrativní úspory jsou současná opatření ZVT, s cílem urychlit přípravu a nasazení osobních počítačů PC na vybrané správní, administrativní a řídicí mimopřepážkové činnosti. Netradičními formami, prakticky souběžně nebo v mimořádně těsném sledu se nyní za součinnosti generálního ředitelství zabezpečuje analytická, organizační, programová a plánová příprava pro nasazení osobních počítačů v ČSTSP. Nasazený by měly být podle návrhu ZVT v roce 1989 v počtu asi 21 až 23 kusy. Do 8 oblastních závodů ČSTSP a na generální ředitelství, do závodu zvláštních provozů a do ZVT. Zásadně budou využívány na principu pořízování jednoho vstupu v ČSTSP, ve vazbách na již existující hromadná zpracování. Musí plnit požadované funkce "Analytické databanky" příslušného stupně řízení. Dokumentačně budou zabezpečovány jednoduchou (jednostupňovou) uživatelskoprovozní dokumentací, která bude zároveň příručkou pro přímý přístup uživatele.

Pro společná programová řešení chce ZVT připravit 4 skupiny úloh, a to:

1. Skupinu tzv. PERSONÁLNÍ ASISTENT, s dílčími úlohami "Kádrový rozvoj", "Sociální rozvoj" a "Mzdový rozvoj"
2. Skupinu tzv. ZÁSOBOVACÍ ASISTENT s dílčími úlohami "Náhradní díly k EVT", "Náhradní díly ostatní", "Spotřební materiál k EVT" a "Ostatní MTZ"
3. Skupinu tzv. ZÁKLADNÍ FONDY s dílčími úlohami "Základní prostředky" a "Předměty postupné spotřeby". Tato úloha by měla diferencovaně a účelně plnit nejen hlediska účetní, ale především potřeby operativní, technické, zásobovací, plánovací, údržbové, energetické a jiné, inventarizační a kontrolní.
4. Skupinu tzv. KONTROLNÍ ASISTENT s evidencí a signalizací důležitých vnitřních a vnějších úkolů. Úloha by měla být pro všechny stupně řízení racionálním pomocníkem k tomu, aby se dané úkoly nemusely pracně rozepisovat.

Zásadní celkové přepracování programového vybavení subsystému Provoz služeb jednotlivých skupin úloh bylo připraveno a je prováděno systémově. Tento úkol je jedním z rozhodujících intenzifikacních faktorů v práci ČSTSP. Úkol byl svěřen především těm pracovníkům, kteří prokázali smysl pro nové, jsou schopni týmové práce, mají potřebnou kvalifikaci a jsou prochnuti zápallem pro smysluplnou práci.

Kromě velkého úkolu přepracování programového vybavení a zabezpečení funkčnosti nových úloh je dalším významným úkolem rekvalifikace pracovníků. Využití osobních počítačů pro řízení na uvedení chystaných úloh je plánováno od roku 1989.

Závod výpočetní techniky musí ve velké šíři zabezpečovat také ekonomické úkoly na úseku investičního a materiálového chodu ASŘ spořitelny, spravovat rozsáhlý a prostorově značně rozptýlený majetek, chránit jej. Množství zabezpečovaných materiálových položek jde do desítek tisíců, týkají se dodávek domácího trhu, dodávek ze socialistických i nesocialistických států. Např. většina položek náhradních dílů pro techniku musí být v současném režimu objednána více než 1 1/2 roku předem. Většina položek má velmi vysoké nároky na schvalovací řízení. Obhajoba požadavků probíhá na několika úrovních a je pracovním velmi obtížná. Manipulace s materiálem a jeho skladování je fyzicky i prostorově velmi náročné.

Česká státní spořitelna v Praze, a to jak generální ředitelství, tak závod výpočetní techniky provedly v roce 1987 a zejména v roce 1988 nezbytná opatření, která se již počátkem příští pětilátky mají dotýkat automatizovaného zpracování v ČSTSP, zabezpečovaného provozu Závodu výpočetní techniky a jeho výpočetními středisky v Praze. Zejména jde o další rozvoj bezhotovostního platebního styku obyvatelstva a jeho racionalizaci v Praze a navazujícím okolí. Je to chystaná výstavba tzv. "Společného výpočetního centra peněžních orgánů v Praze" - Státní banky československé v Praze, České státní spořitelny a České státní pojišťovny, v konkrétní lokalitě (vedle stanice metra). Umístění a příslušné studie byly již schváleny územními orgány hlavního architekta hl. m. Prahy. Ústřednímu investorovi a projektantu bylo za ČSTSP již předáno podrobné vymezení a přehled prostorových potřeb, vymezení nároků na počítačové a klimatizační prostory, skladové a jiné provozy a administrativu provozu pro Závod výpočetní techniky ČSTSP.

Mohu-li předběžně shrnout, zatím se všem budoucím uživatelům (tj. Státní bance československé, České státní spořitelně i České státní pojišťovně) podařilo na výhodném, ba "strategickém" místě prosadit základní funkční pojetí stavby výpočetního centra v Praze pro potřeby budoucích uživatelů; projektantovi pak spojit funkčnost s urbanistickými požadavky. Rozpočtové náklady na tuto sdrúženou investici jsou předpokládány ve výši cca Kčs 190 mil. Již nyní je zřejmé, že jen v přímých nákladech na stavbu a vyvolaných investicích jde o náklady sotva poloviční oproti samostatným stavbám výpočetních center v Praze.

Propojení výpočetních center peněžních orgánů v Praze, pokud se mají splnit vládní úkoly v rozvoji bezhotovostních peněžních služeb občanům, dále racionalizovat a zefektivnit jejich automatizaci a zajistit předpokládaný nárůst v příštích letech, je nezbytné. Proto je určité uspokojení nad podobným řešením jednoho z problémů, tj. dostatečnosti prostoru pro výkon všech funkcí, včetně soustředění organizací s nejširšími vazbami v peněžnictví.

6. Závěr

Závod výpočetní techniky musí řešit mnoho úkolů v oblasti udržování a nutného rozšiřování kvalifikace svých odborníků v Československu i v zahraničí. Musí zabezpečovat vybavení kádry na úrovni odpovídající potřebě náročného obsazení. V současné době, kdy není ještě zcela uspokojující stav, má 32 % jeho pracovníků vysokoškolské vzdělání.

V naší automatizaci máme také mnoho zvláštního, jako jsou specifika ochrany systému, prohloubený systém kvalitativní kontroly, uplatnění zásad chozrasčotu již třetí rok, automatizované vyhodnocování činnosti počítačů, hmotná zainteresovanost a sankcionování kvality, máme již i realizační výsledky v dálkovém přenosu dat a v řadě dalších. To by však mělo být předmětem samostatné prezentace, orientované na tato témata.